

Przedmiotowe zasady oceniania z podstaw przedsiębiorczości

Alina Piekąńska

1. Opis założonych osiągnięć ucznia

Realizacja programu nauczania przedmiotu powinna doprowadzić ostatecznie do uzyskania poniższych umiejętności.

Uczeń:

1. analizuje i charakteryzuje własną osobowość,
2. określa cechy osoby przedsiębiorczej,
3. dokonuje samooceny i autoprezentacji,
4. wykorzystuje właściwe techniki komunikacji werbalnej i niewerbalnej,
5. formułuje zasady etycznego zachowania w relacjach przedsiębiorcy, klienta, pracownika i pracodawcy,
6. wskazuje relacje zachodzące między uczestnikami rynku oraz rozróżnia cechy rynku i jego podstawowe funkcje,
7. analizuje zależności zachodzące między popytem, podażą i ceną,
8. klasyfikuje przedsiębiorstwa według formy prawnej,
9. stosuje wskaźniki charakteryzujące gospodarkę,
10. określa cechy papierów wartościowych,
11. charakteryzuje funkcje giełdy papierów wartościowych,
12. ukazuje specyficzne cechy funkcjonowania rynku pracy,
13. przygotowuje podstawowe dokumenty (aplikacje) niezbędne w ubieganiu się o pracę,
14. prowadzi rozmowę kwalifikacyjną z pracodawcą w warunkach symulowanych,
15. korzysta z podstawowych przepisów prawa dotyczących zatrudnienia oraz praw i obowiązków pracowników i pracodawców,
16. dokonuje wyboru rodzaju działalności gospodarczej z uwzględnieniem potrzeb rynku i własnych,
17. potrafi zgłosić do rejestru własną działalność gospodarczą,
18. oblicza na uproszczonych przykładach wynik finansowy firmy,
19. rozróżnia formy rozliczeń z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych,
20. oblicza podatek dochodowy od osób fizycznych,
21. oblicza proste i złożone zyski z lokat i kosztów kredytu,
22. potrafi wybrać odpowiednie sposoby lokowania oszczędności (inwestycji),
23. przewiduje konsekwencje prowadzenia działalności gospodarczej,
24. odnajduje i odpowiednio reagowanie na perswazję w reklamach,
25. stosuje właściwe procedury wynikające z praw konsumenckich.

Powyższe umiejętności powinien zdobyć uczeń zdolny oraz – z pewnymi dopuszczalnymi brakami – każdy uczeń po zakończonym procesie nauki podstaw przedsiębiorczości.

W przypadku uczniów z dysleksją i dysortografią należy położyć nacisk na rozwijanie umiejętności, z którymi ci uczniowie mają największy problem czyli:

1. analizą i charakterystyką własnej osobowości,
2. dokonywaniem samooceny i autoprezentacji,
3. wykorzystywaniem właściwych technik komunikacji werbalnej i niewerbalnej,
4. formułowaniem zasad etycznego zachowania w relacjach przedsiębiorcy, klienta, pracownika i pracodawcy,
5. wskazywaniem relacji zachodzących między uczestnikami rynku oraz rozróżnianiem cech rynku i jego podstawowych funkcji,
6. analizą zależności zachodzących pomiędzy popytem, podażą i ceną,
7. klasyfikacją przedsiębiorstw według formy prawnej,

8. określaniem cech papierów wartościowych,
9. przygotowaniem dokumentów (aplikacji) niezbędnych w ubieganiu się o pracę,
10. prowadzeniem rozmowy kwalifikacyjnej z pracodawcą w warunkach symulowanych,
11. korzystaniem z podstawowych przepisów prawa dotyczących zatrudnienia oraz praw i obowiązków pracowników i pracodawców.

W przypadku uczniów z dyskalkulią powinno się położyć nacisk na prawidłowe zrozumienie (poza wymienionymi dla uczniów z dysleksją i dysortografią) następujących umiejętności, z którymi ci uczniowie mają największy problem:

1. analizowanie zależności zachodzących pomiędzy popytem, podażą i ceną,
2. obliczanie na uproszczonych przykładach wyniku finansowego,
3. obliczanie podatku dochodowego od osób fizycznych,
4. obliczanie zysku z lokaty bankowej,
5. obliczanie kosztów kredytu.

W tym przypadku ważny jest efekt, czyli zrozumienie zasad rządzących zależnościami lub obliczaniem, a nie sam wynik.

W przypadku uczniów z afazją lub z zespołem Aspergera szczególny nacisk należy położyć na rozwijanie następujących umiejętności, z którymi ci uczniowie mają największy problem:

1. analizowanie i charakteryzowanie własnej osobowości,
2. dokonywanie samooceny i autoprezentacji,
3. wykorzystywanie właściwych technik komunikacji werbalnej i niewerbalnej,
4. przygotowanie podstawowych dokumentów (aplikacji) niezbędnych w ubieganiu się o pracę,
5. prowadzenie rozmowy kwalifikacyjnej z pracodawcą w warunkach symulowanych,
6. obliczanie na uproszczonych przykładach wyniku finansowego firmy,
7. obliczanie podatku dochodowego od osób fizycznych,
8. obliczanie proste i złożone zysku z lokat i kosztów kredytu,
9. odnajdywanie i odpowiednie reagowanie na perswazję w reklamach,
10. stosowanie właściwych procedur, wynikających z praw konsumenckich.

W przypadku uczniów z zaburzeniami zachowania należy kształcić następujące umiejętności, z którymi ci uczniowie mają największy problem:

1. analizowanie i charakteryzowanie własnej osobowości,
2. dokonywanie samooceny i autoprezentacji,
3. wykorzystywanie właściwych technik komunikacji werbalnej i niewerbalnej,
4. przygotowanie dokumentów (aplikacji) niezbędnych w ubieganiu się o pracę,
5. prowadzenie rozmowy kwalifikacyjnej z pracodawcą w warunkach symulowanych,
6. zgłoszenie do rejestru własnej działalności gospodarczej,
7. odnajdywanie i odpowiednie reagowanie na perswazję w reklamach,
8. stosowanie właściwych procedur wynikających z praw konsumenckich.

2. Kryteria oceny i metod sprawdzania osiągnięć ucznia

W nauczaniu podstaw przedsiębiorczości sprawdzaniem i ocenianiem należy objąć nie tylko umiejętności ściśle związane z tym przedmiotem, ale także mające związek z jego walorami ogólnokształcącymi i umiejętnościami praktycznymi. Wiele ważnych osiągnięć można oceniać tylko opisowo i to w czasie dłuższym niż jeden semestr. Tradycyjne odpytywanie przy tablicy powinno być zastąpione ocenianiem w trakcie dyskusji, bo nauczyciel nastawiony na sterowanie procesem uczenia się uczniów nie powinien oddzielać sprawdzania i oceniania od nauczania. Podczas pierwszych lekcji należy omówić z uczniami zasady oceniania na lekcjach, zwrócić uwagę na konieczność planowania własnej pracy i podejmowania prób samooceny. Niezwykle ważnym czynnikiem przy ocenie uczniów jest ich obserwacja podczas uczenia się. Nauczyciel obserwuje indywidualne działania uczniów zarówno w zespole, jak i podczas samodzielnej pracy z tekstem i podczas wykonywania doświadczeń. Zwraca uwagę na ich pomysły, poziom wiedzy, umiejętność współpracy, zaangażowanie, talenty manualne. Oceniani są wszyscy uczniowie, nawet ze specjalnymi wymaganiami edukacyjnymi, o ile taka metoda oceny zostanie dla nich uznana za właściwą.

Oceniane elementy:

Pisemne sprawdziany i kartkówki – nauczyciel sprawdza i ocenia wyniki testów i sprawdzianów zgodnie z przyjętymi kryteriami, przy czym w przypadku uczniów z zaburzeniami przestrzennymi i zaburzeniami zachowania dzieli zadania na mniejsze elementy. W przypadku uczniów z dysleksją lub dysortografią zarówno treść, jak i wypowiedź ogranicza do niezbędnego minimum. Rezygnuje w miarę możliwości i potrzeb z formy pisemnej na rzecz ustnej. W przypadku uczniów z dyskalkulią zadania rachunkowe dzieli na mniejsze części, w większym stopniu ocenia poprawność logicznego myślenia niż wynik. W przypadku uczniów z afazją i zespołem Aspergera najlepszym rozwiązaniem jest sprawdzian pisemny (test) z lukami lub na dobieranie.

Praca zespołowa – należy oceniać umiejętność odnalezienia się w grupie (przyjęcie konkretnej roli) i stopień wywiązania się z powierzonego zadania. Trzeba pamiętać, że należy omówić zarówno efekty pracy całego zespołu, jak i poszczególnych osób.

Aktywność ucznia na lekcji – powinna być oceniana zarówno aktywność, jak i trafność wyrażanych sądów. Wypowiedzi ucznia powinny wzbogacać wiadomości poruszane na zajęciach, nawiązywać do życia codziennego i wiedzy z innych przedmiotów.

Dyskusja – podstawą do indywidualnych ocen uczniów może być dyskusja. Inicjatorem dyskusji jest zwykle nauczyciel, ale może być nim także uczeń, który przeczytał lub zauważył coś dla niego niezrozumiałego, a mającego związek z opracowywanymi na lekcjach treściami. Nauczyciel kieruje dyskusją, równocześnie notuje uwagi dotyczące wystąpień poszczególnych uczniów.

Wykonywanie ćwiczeń – należy oceniać poprawność, systematyczność oraz estetykę wykonywanych ćwiczeń.

Podejmowanie zadań dodatkowych – nauczyciel powinien stworzyć możliwość podejmowania przez ucznia zadań dodatkowych, nieobowiązkowych. Wówczas ocenie powinien podlegać nie tylko efekt, ale stopień zaangażowania ucznia oraz włożony w zadanie wysiłek.

Nauczyciel musi pamiętać, że ocenianie uczniów służy zachęcaniu do aktywności i pozyskiwania nowych informacji oraz kształtowania postaw ujętych w celach programowych. Przy określaniu, co uczeń wie, rozumie i potrafi, należy uwzględnić powyższe propozycje i oceniać zgodnie z nimi. Trzeba jednak brać pod uwagę specjalne wymagania edukacyjne. W przypadku uczniów ze

specjalnymi wymaganiami należy jako podstawę oceny wziąć włożony przez ucznia wysiłek niż efekt jego działań. Tutaj, zgodnie z opracowaną indywidualną kartą pracy ucznia, powinno się oceniać między innymi działania ucznia związane z jego aktywnością i kreatywnością (szczególnie takie, które będą przełamywać jego opory, deficyty itp.), dążąc przynajmniej do minimalnego osiągnięcia przez niego umiejętności potrzebnych i niezbędnych w życiu, na przykład:

posługiwanie się terminologią i językiem stosowanym w ekonomii,
sporządzanie tabel i wykresów właściwie obrazujących dane zjawiska,
rozwiązywanie poprawnymi metodami problemów w typowych sytuacjach,
powiązanie różnych zdarzeń i zastosowanie ich w działaniach związanych z nową sytuacją,
opisywanie rezultatów i wyciąganie wniosków oraz ocenianie sytuacji.

Ocenianie osiągnięć uczniów powinno być dokonywane na bieżąco wszystkimi dostępnymi sposobami, by uczeń (szczególnie ten ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi) cały czas był motywowany do dalszej pracy.

Ocena dopuszczająca

Uczeń:

- zna podstawowe pojęcia ekonomiczne (popyt, podaż, cena, rynek itp.),
- wyjaśnia z pomocą nauczyciela różnice między pojęciami i zjawiskami zachodzącymi w gospodarce,
- przygotowuje z pomocą nauczyciela aplikację o pracę, potrafi z błędami dokonać obliczeń zysku z lokat, kosztów kredytu itp.,
- wskazuje zasady rządzące rynkiem, rozmową kwalifikacyjną itp.

Ocena dostateczna

Uczeń:

- potrafi z niewielką pomocą nauczyciela odróżnić od siebie poszczególne pojęcia i zjawiska,
- poprawnie przewiduje proste zależności ekonomiczne,
- identyfikuje bariery w komunikacji,
- potrafi skorzystać z pomocy instytucji konsumenckich, złożyć prostą reklamację,
- wyjaśnia mechanizmy rządzące rynkiem, finansowanie składek,
- przewiduje z pomocą i podpowiedziami nauczyciela skutki zjawisk gospodarczych.

Ocena dobra

Uczeń:

- opracowuje prosty biznesplan,
- potrafi złożyć reklamację,
- umie założyć własną firmę, określić jej charakter oraz zasady rządzące w firmie,
- potrafi obliczyć zysk z lokaty, koszty kredytu oraz podatek,
- umie określić i obliczyć składniki płacy,
- potrafi prawidłowo przewidzieć złożone zależności gospodarcze, umie też przedstawić alternatywne rozwiązania.

Ocena bardzo dobra

Uczeń:

- potrafi przewidzieć długofalowe skutki gospodarcze,
- umie na dowolnych przykładach określić wskaźniki i zjawiska gospodarcze,
- potrafi bezbłędnie obliczyć złożone zyski od lokat, koszty kredytu, podatek dochodowy,
- potrafi określić i ocenić sposoby inwestowania w zależności od sytuacji problemowej,
- proponuje alternatywne sposoby rozwiązań gospodarczych lub przedsiębiorczych,

- umie zaprojektować własne dokumenty firmowe, regulaminy itp.,
- porównuje i poprawnie określa zalety i wady poszczególnych ofert lokat, kredytów itp.

Ocena celująca

Uczeń:

- potrafi samodzielnie rozwiązywać skomplikowane problemy ekonomiczne,
- umie opracować złożone wielowątkowe sposoby rozwiązania współczesnych problemów gospodarczych,
- stosuje w praktyce zdobytą wiedzę nie tylko przy korzystaniu z dostępnych symulacji ekonomicznych,
- jest w stanie samodzielnie i z dobrym efektem zarządzać własną firmą, pracownikami itp.

Do realizacji treści programowych proponuje się wykorzystywać następujące środki dydaktyczne:

podręcznik – podstawowe źródło informacji; nie powinien jednak być jedynym źródłem wiedzy ucznia (poza uczniami o specyficznych wymaganiach edukacyjnych, którzy swoją wiedzę mogą opierać jedynie na podręczniku); podręcznik ma być tylko impulsem do zdobywania, poszerzania i rozwijania wiedzy z zakresu ekonomii, przedsiębiorczości, prawa itp.;

internet – strony internetowe są w dzisiejszym z informatyzowanym świecie podstawowym źródłem wiedzy, szczególnie w odniesieniu do gospodarki – dynamicznie się zmieniającej dziedziny życia; internet to aktualne informacje dotyczące najnowszych nowelizacji przepisów prawa, danych statystycznych (m.in. strona GUS); ważne, aby uczniowie sprawdzali datę aktualizacji danych na stronie;

portale społecznościowe, strony wymiany plików wideo, strony agencji reklamowych itp. – bardzo przydatne źródło podczas realizacji treści związanych z reklamą i komunikacją interpersonalną;

akty prawne – kodeksy pracy, kodeks cywilny oraz ustawy obowiązujące w Polsce, dotyczące treści omawianych w programie umożliwią lepsze zrozumienie aspektów prawnych; ulotki oraz broszury instytucji finansowych, kapitałowych i innych;

prezentacje multimedialne własne lub innych autorów (w tym ostatnim przypadku prezentacje muszą być wcześniej sprawdzone przez nauczyciela pod względem poprawności merytorycznej, poziomu językowego i treści nauczanych);

materiały edukacyjne NBP, GPW, ZUS;

artykuły prasowe.

KATEGORIA OCEN <i>średnia ważona</i>	
od	do
1,00	1,89
2,00	2,69
2,70	3,69
3,70	4,69
4,70	5,29
5,30	6,00
KATEGORIA OCENY	WAGA OCENY
Pisemna praca klasowa	5
Aktywność na lekcji	3
Kartkówka	4
Notatki	1
Zadanie domowe	3
Odpowiedź ustna	3
Prezentacja z wykorzystaniem technologii inf.-kom.	4
Projekt, dodatkowa praca	4
Olimpiada	6